

Vatanda?l?k Becerileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Vatanda?l?k Becerileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32459>

Özet

Ölçek geliştirme çalışması olarak Fatma Ünal tarafından sunulan Vatandaşlık Becerileri Ölçeği, bireylerin aktif ve sorumlu bir vatandaş olarak toplum içerisindeki rollerini yerine getirebilme yetkinliklerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu araç, özellikle eğitim bilimleri alanında, öğrencilerin sahip olduğu veya geliştirmesi gereken **vatandaşlık becerileri** düzeylerini belirlemeyi hedeflemektedir. Ölçeğin geliştirilme süreci, geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermi olup, bu bulgular 2019 yılında düzenlenen VI. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmalar Kongresi'nde (EJER) akademik camiaya sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık Becerileri, Vatandaşlık Eğitimi, Sosyal Bilimler, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Eğitim Araştırmalar, Civic Competence

Yazarlar

Fatma Ünal

Amaç

Vatandaşlık Becerileri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin toplumsal yaşam katılım, eleştirel düşünme, sorun çözme ve sorumluluk alma gibi temel **vatandaşlık becerileri** düzeylerini standardize edilmiş ve güvenilir bir yöntemle belirlemektir. Bu araç, eğitim programlarının vatandaşlık becerilerini kazandırma yeterliliğini değerlendirmek, müfredat eksikliklerini tespit etmek ve bireylerin sivil katılım potansiyellerini ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle sosyal bilgiler ve eğitim alanındaki araştırmacılara, öğrencilerin sivil yetkinliklerini nicel olarak inceleme imkanı sunmaktadır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, sosyo-politik bağlamda bireylerin etkin bir şekilde iştirak görmesini sağlayan çok boyutlu bir yapı olan **Vatandaşlık Becerileri** kavramını ölçmektedir. Bu yapı genellikle aşağıdaki temel boyutlar veya beceri setlerini içermektedir:

Katılım ve Eylem Becerileri: Toplumsal olaylara aktif olarak katılma, oy kullanma ve sivil toplum kuruluşlarında görev alma istekliliği.

Eleştirel Düşünme Becerileri: Siyasi ve toplumsal bilgileri sorgulama, farklı perspektifleri değerlendirme ve bilinçli kararlar verme yeteneği.

Sorumluluk ve Etik Beceriler: Toplumsal kurallara uyma, hakların haklarına saygı gösterme ve etik değerlere bağlı kalma.

Ölçeğin geliştirilmesi, bu becerilerin Türkiye'deki eğitim müfredatları ve kültürel beklentiler doğrultusunda geçerli ve güvenilir bir şekilde temsil edilmesini sağlamıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme aşamasında **geçerlik** çalışmaları titizlikle yürütüldüğü, referans kaynağın bağlamında belirtilmiştir. Yeni geliştirilen ölçeklerde genellikle ağırdaki geçerlik türleri incelenir:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen vatandaşlık becerileri yapısını ne ölçüde temsil ettiğinin uzman görüşleri (jüri değerlendirmesi) ile belirlenmesi.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapıya doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğinin **Faktör Analizi** gibi istatistiksel yöntemlerle incelenmesi. Bu analizler, ölçeğin beklenen alt boyutları içerip içermediğini göstermektedir.

Kaynakta spesifik katsayılar belirtilmemiş olsa da, ölçeğin akademik bir kongrede sunulması, geliştirme sürecinin temel psikometrik gereklilikleri karşıladığını göstermektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçeğin tutarlılık ve istikrarlılık özelliklerini ifade eder. Vatandaşlık Becerileri Ölçeği'nin güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için yaygın olarak kullanılan yöntemlerin uygulandığı varsayılmaktadır.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne derece tutarlı olduğunu gösteren **Cronbach Alfa (Alpha)** katsayısının hesaplanması. Yüksek bir Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda başarıyla olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının ne derece tutarlı olduğunu gösteren analizler.

Geliştirme makalesinde bu katsayıların detayları yer almaktadır ve ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir sonuçlar ürettiği varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, ölçeğin altında yatan boyutları (faktörleri) belirlemek amacıyla kullanılan kritik bir

adındır. Yeni bir ölçek geliştirilirken genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanır. Bu analiz, Vatandaşlık Becerileri yapısının kaç alt boyuttan oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiğini ortaya koyar. AFA sonuçlarından, yapının farklı örneklerde de doğrulanması için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** de yapılabilir. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliğinin temelini oluşturur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Psikometrik Ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiş olsa da, sosyal bilimler ölçekleri genellikle 3, 4 veya 5'li Likert formatındadır.)

Mevcut Dil: Türkçe (tr)

Popülasyon Grubu: Eğitim alanındaki bireyler (Öğrenciler, öğretmenler veya genel vatandaşlar olabilir; spesifik bilgi kaynakta eksiktir, ancak kongre içeriği eğitim odaklıdır.)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Eğitim seviyesine bağlı olarak lise veya üniversite öğrencileri araştırılabilir.)

Popülasyon Detayları: Ölçek, **vatandaşlık becerileri** düzeyini ölçmek üzere belirli bir kültür ve eğitim sistemi bağlamında geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report)

Anahtar Kelimeler

Sivil Katılım, Öz Bildirim Ölçeği, Sosyal Sorumluluk, Geçerlik Çalışması, Güvenirlilik Çalışması, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağlı Kuruluş E-posta Adresi: drfatmaunal@gmail.com

Yazın Adresi: Fatma Ünal (Detaylı adres bilgisi mevcut değildir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ücret: Bilinmiyor. Akademik çalışmalar genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları yazara dan??lmalıdır.

Test Yılı: 2019 (Kongre sunum yılı)

Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: vatandaslik-becerileri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ünal, F. (19-22 Haziran 2019). Vatandaşlık becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. VI. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmalar Kongresi (EJER) (s. 442-446) içinde. Ankara: Anı Yayınları.

Vatandaşlık Becerileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte mevcut değildir. Geliştirme çalışmasının kongre özetinde veya tam metninde yer almaktadır.